A DIVSZ vb megnyitója

● **Havanna (MTI)**

Kedden Havannában *megkezdődött a Demokratikus Ifjúsági Világszövetség végrehajtó bizottságának soros ülése.* A kétnapos tanácskozáson értékelik a DIVSZ 1983-ban végzett munkáját, kijelölik az 1984-es tevékenység legfontosabb irányait és döntést hoznak a XII. világifjúsági találkozó megrendezéséről. *A Lenini Komszomol vállalta, hogy 1985-ben Moszkva lesz a XII. VIT házigazdája.*

A végrehajtó bizottság ülését *Valid Maszri*, a DIVSZ elnöke nyitotta meg. Beszédében hangsúlyozta, hogy a jelenlegi helyzetben a Demokratikus Ifjúsági Világszövetség egyik legfontosabb feladata az, hogy a fiatalok mind szélesebb rétegeit *mozgósítsa a béke megőrzéséért vívott harcra.* Csak békében, a háború veszélyétől mentes világban lehet biztosítani, hogy a ma ifjú nemzedékének boldogabb jövője legyen — mondta a DIVSZ elnöke.

Nyugat-Bejrút az ellenzéki erők kezében

Dzsemajel elnököt lemondásra szólították fel

● **Bejrút (AFP)**

A kedd kora esti jelentések szerint Nyugat-Bejrút, néhány kisebb ellenállási fészektől eltekintve, *az ellenzéki erők kezében volt.*

Valid Dzsumblatt, a libanoni haladó szocialista párt vezetője kedden a drúz közösség rádiójában ismét kijelentette, hogy *Amin Dzsemajel elnök leköszönése nélkül nem lesz politikai rendezés Libanonban.*

Dzsemajel — amerikai beavatkozás reményében — azután sem hajlandó lemondani, hogy vasárnap kijátszotta utolsó aduját: a kormány lemondása után az ellenzékhez intézett felhívását a nemzeti megbékélési konferencia felújítására. Ezt azonban mind Dzsumblatt, mind *Nabih Berri* visszautasította.

Az ellenzéki erők által elfoglalt hivatalos rádió kedden délután ismertette Nabih Berrinek, az Amal síita mozgalom vezetőjének közleményét, amelyben a síita vezető felszólította a fegyvereseket, hogy kíméljék meg a bejrúti nagykövetségeket, a külföldiek lakta nyugat-bejrúti negyedeket és ne támadják meg a nyugati négyhatalmi haderő alakulatait.

● **Washington (MTI)**

Az Egyesült Államok bejrúti nagykövetségén dolgozó *diplomaták egy része kedden elhagyta a libanoni fővárost* — közölte az amerikai külügyminisztérium hivatalos szóvivője.

● **Isztambul (MTI)**

Az amerikai 6. hajóhadhoz tartozó „Independence" repülőgép-anyahajó és a „Claude V. Rickets" romboló kedden váratlanul megszakította az isztambuli kikötőben tett hivatalos látogatását. Az AP szerint sürgős parancsra keletre indultak, hogy csatlakozzanak a 6. flottának a libanoni partok mentén tartózkodó hajóihoz. A kötelék parancsnoka írásos nyilatkozatában a látogatás megszakítását a libanoni helyzettel indokolta, rámutatva, hogy „a Libanonban kialakult helyzet a 6. flotta erőinek fokozott jelenlétét teszi szükségessé".

„Köldökzsinór" nélkül

Séta a világűrben

„Elkószáltak" a Challengerről indított műholdak

● **Cape Canaveral, (UPI)**

A Challenger amerikai űrrepülőgépből kedden kilépett a világűrbe és együttesen csaknem ötórás „sétát" tett két űrhajós: előbb Bruce McCandless, majd Robert Stewart. Az űrséta újdonsága az volt, hogy az űrhajósokat semmilyen kábel nem kötötte össze az űrhajóval, (nem használtak „köldökzsinórt") mozgásukat egy különleges szerkezet, tette lehetővé.

A hátukra erősített, fotel és hátizsák „keverékének" látszó, hajtóművel ellátott kormányozható szerkezet segítségével McCandless és Stewart közel száz méternyire távolodott el a Challengertől. A két űrhajós tulajdonképpen miniatűr járművével ugyanolyan, több mint 28 ezer kilométeres sebességgel keringett a Föld körül, mint a Challenger.

„Lehet, hogy Neilnek ez csak apró lépés volt, számomra azonban igencsak nagy ugrást jelent" — mondta a világűrbe kilépő McCandless. Neil Armstrong híressé vált mondatára utalva. (Armstrong volt az első ember, aki a Holdra lépett 1969. július 20-án).

A kormányozható egyszemélyes hajtóművel végzett eredményes kísérlet némiképp enyhítheti az amerikai országos űrhajózási hivatalnak, a NASA-nak a Challengerről útnak indított két, sikertelenül pályára állított mesterséges hold feletti bánatát — jegyzi meg az AP amerikai hírügynökség. Az egyszemélyes „hajtóműhátizsákot" egyébként a NASA meghibásodott mesterséges holdak javításakor akarja felhasználni.

Kilenc rendezvény a vásárvárosban

Hungexpo-sajtótájékoztató

● **Budapest (MTI)**

Kedden a kőbányai vásárvárosban Kőrösvölgyi László, a Hungexpo vezérigazgatója sajtótájékoztatón ismertette a külkereskedelmi vásár és propagandairoda tavalyi eredményeit, s idei terveit.

Mint elmondta, a Hungexpo sikeres esztendőt zárt, hazai rendezvényei a külkereskedelem egyre jelentősebb fórumaivá válnak. A jelenlegi gazdasági körülmények között megnövekedett a vásárok szerepe, s ezért a Hungexpo is igyekezett bemutatóit még hatásosabban a magyar külkereskedelem szolgálatába állítani, elsősorban oly módon, hogy a rendezvények mind idehaza, mind külföldön jól tükrözzék a magyar gazdaság exportkínálatát, s helyet adjanak a külföldi gazdasági partnereknek exportajánlataik bemutatására.

Az idén kilenc nemzetközi rendezvény szerepel a budapesti nemzetközi vásárközpont programjában. A sort az Utazás '84 kiállítás nyitja meg március 16-án. Április 10—13. között három nemzetközi szakkiállításnak, az Autoservice '84 gépjárműfenntartó, a Construma '84 építőipari és a Securex '84 munkavédelmi bemutatóinak ad otthont a vásárváros. A beruházási javak szakvására, a tavaszi BNV-re május 23—31. között kerül sor. Az elsősorban a szakembereknek szánt rendezvényen az eddigi jelentkezések szerint — a hazaiakkal együtt — 28—30 ország, mintegy 2 ezer kiállítója vesz részt. A nagyközönség érdeklődésére leginkább számot tartó őszi BNV-t, a fogyasztási cikkek szakvásárát szeptember 14—23. között rendezik meg, 40 ország, csaknem másfélezer kiállítója részvételével.

Külföldi kiállítások szervezésében is jelentős a Hungexpo szerepe. Az idén összesen több mint 200 külföldi kiállítási bemutatót rendez, illetve épít fel, ezen belül másfélszázat vállalati megbízásból. Kiemelt jelentőségű az áprilisi londoni magyar hét, és a baseli fogyasztási cikk vásár, melyen hazánk először állít ki, valamint az őszi mexikói KGST-kiállítás. Kairóban, Abu Dhabiban és Ammanban önálló magyar kiállítást szervez a Hungexpo.

Közéleti napló

MAGYAR—CSEHSZLOVÁK JEGYZŐKÖNYV

Kedden a Külügyminisztériumban Roska István külügyminiszter-helyettes és Ondrej Durej, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete kicserélte a Magyar Népköztársaság és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság között a gabcikovo—nagymarosi vízlépcsőrendszer megvalósításáról és üzemeltetéséről — 1977. szeptember 16-án Budapesten — kötött szerződés módosításáról szóló, 1983. október 10-én Prágában aláírt jegyzőkönyv megerősítő okiratait. Ezzel a jegyzőkönyv 1984. február 7-én hatályba lépett.

AZ ORSZÁGOS TERVHIVATAL ÉS AZ MTESZ EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁSA

Faluvégi Lajos, az Országos Tervhivatal elnöke és vezető munkatársai kedden megbeszélést folytattak Fock Jenővel, az MTESZ elnökével és munkatársaival. A találkozón a VII. ötéves népgazdasági terv kialakítása során folytatandó közös munkáról együttműködési megállapodást írt alá Hoóc János tervhivatali államtitkár és Tóth János, az MTESZ főtitkára.

A BOLGÁR KULTURÁLIS KÖZPONT TERVEI

Az 1944. szeptember 9-i antifasiszta fegyveres népfelkelés és szocialista forradalom győzelmének 40. évfordulójához kapcsolódik a budapesti Bolgár Kulturális és Tájékoztató Központ idei tevékenysége — mondotta Ivan Peikovszki, az intézmény igazgatója kedden, a kulturális centrumban tartott sajtótájékoztatóján. A Hazafias Népfront megyei bizottságaival közösen 17 megyében magyar—bolgár baráti napokat rendeznek, ahol rendhagyó irodalomórák, ifjúsági találkozók, kiállítások, filmvetítések teszik teljessé a programot.

RÁDIÓTELEX

LESZERELÉSI ÉRTEKEZLET GENFBEN

Megkezdődött kedden a genfi leszerelési értekezlet — korábbi nevén: leszerelési bizottság — idei ülésszaka. Az értekezlet munkájában negyven szocialista, tőkés és fejlődő ország, köztük a Szovjetunió, az Egyesült Államok, Franciaország, Kína, Nagy-Britannia és Svédország küldöttei vesznek részt, jelen vannak hazánk képviselői is. A genfi leszerelési bizottság 1962. március 14-én kezdte meg működését. Feladata az volt, s továbbra is az, hogy az általános és teljes leszerelés kérdéseiről folytasson tanácskozásokat. Lényeges szerepet töltött be olyan fontos szerződések létrehozásában, mint az atomsorompó-egyezmény, a bakteorológiai és mérgező fegyverek kifejlesztésének, előállításának és tárolásának betiltásáról szóló konvenció.

ELLENFORRADALMI CSOPORT FELSZÁMOLÁSA

Ellenforradalmi csoportot számoltak fel Afganisztán Kandahar tartományában. A csoport tagjai közül több mint száz életét vesztette. A hatóságok nagy mennyiségű, amerikai és nyugat-európai gyártmányú fegyvert foglaltak le.

FKP—SKP PÁRBESZÉD

Maxime Gremetz, az FKP PB tagja, a KB titkára megbeszélést folytatott Simon Sanchez Monteróval, az SKP KB tagjával. A megbeszélésen megállapodtak a két párt közötti együttműködés erősítésében, valamint abban, hogy Gerardo Iglesias, az SKP főtitkára a közeljövőben Párizsba látogat, és találkozik Georges Marchaisval, az FKP főtitkárával.

BÉKEKONFERENCIA

Észak-Európa és a Balkán térségének atomfegyvermentes övezetté való nyilvánítását szorgalmazta kedden az athéni nemzetközi békeértekezleten Nyikolaj Blohin, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának tagja. Blohin, aki egyben a szovjet orvostudományi akadémia elnöke, hangoztatta, hogy a Balkán atomfegyver-mentesítése kedvező légkört teremtene ahhoz, hogy a világ más térségeiben se legyenek nukleáris fegyverek.

MITTERRAND HOLLANDIÁBAN

A nyugat-európai közösség fenyegető belső gondjainak megoldása áll Francois Mitterrand francia köztársasági elnök kedden befejeződő hollandiai látogatásának középpontjában. Harminc éve először jár francia elnök Hollandiában.

MERÉNYLET PÁRIZSBAN

Párizsban kedden délután, a nyílt utcán agyonlőttek két iráni emigráns politikust, Gholam Ali Oveisszi volt tábornokot és fivérét. Oveisszi tábornok a sah uralma idején Teherán katonai kormányzója volt, és a „teheráni hóhérnak" nevezték, mert sok legyilkolt tüntető vére tapadt kezéhez. Ő volt a felelős például az 1978. október 8-i „fekete péntekért", amikor parancsára tüzeltek a tüntetőkre, s közülük több ezret megöltek. A tábornok 1979-ben Párizsba menekült.

Siklós János

Zilahy Lajos utolsó évei

2.

Ismeretszerző és -bővítő nyomozásaim közben azt kerestem, hogyan került Zilahy a Vajdaságba? Hogyan válhatott Jugoszlávia — szó szerint — egyik közkedvelt írójává? Amióta elment Magyarországról, jóformán semmilyen hírünk nincs róla, és közben a vajdasági kiadó, a Fórum, egymás után jelenteti meg könyveit magyar nyelven.

Újvidéki barátaim érdekes fölvilágosítással szolgáltak. Valamikor régen, 1954-ben, az újvidéki szerb kiadó, a Testvériség-Egység, a szerző hozzájárulása nélkül kiadta az Ararát című regényét szerb nyelven. A könyv kiadása valamilyen úton-módon Zilahy tudomására jutott. Az Ember című magyar nyelvű amerikai lap akkori főszerkesztője, dr. Deák Zoltán szemrehánnyással illette a vajdasági írói köröket ezért a szokatlan lépésért. A Testvériség kiadó a csorbát úgy köszörülte ki, hogy meghívta Zilahyt Újvidékre azzal a szándékkal, hogy műveinek további kiadásáról személyesen tárgyaljanak. Az író elfogadta a meghívást és a Vajdaságba utazott.

Ezzel kezdődött az író második világháború utáni jugoszláviai pályafutása. A hangsúly a második világháború utáni időre esik, bár előbb már 1923-ban megjelent Jugoszláviában, Zágrábban, a Halálos tavasz című regényének horvát kiadása. A következő években Bécs, Milánó, Barcelona, Párizs és London után, 1929-ben érkezett először Amerikába, amikor Hollywood meghívta, hogy írja meg A tábornok című (Nemzeti Színház) darabjának forgatókönyvét. (Amerikában 1931-ben jelent meg első regénye, a Two prisoners, a Két fogoly.)

A beszélgetésekből kiderült, hogy Jugoszláviában 1952 és 1970 között Zilahy negyvenegy címszó alatt szerepel szerbhorvátul és nyolc esetben magyar nyelven. A Fórum kiadó útján megjelentetett magyar nyelvű regényei átkerültek Szegedre, s a feketepiacon rendkívül borsos áron jutottak el az érdeklődőkhöz. Könyveinek olvasói sikerét a Vajdaságban személyesen átélte, valószínűleg ezért is érezte jól magát ott.

Különböző korabeli lapokat is megnéztem, és futtában elolvastam a Zilahyról szóló véleményeket. E közben akadt a kezembe egy írása, a Tintacsöpp, a Magyar Szó 1966. október 23. számában. Ezen a címen jelentek meg a Pesti Napló vasárnapi számaiban Zilahy arasznyi, néhány soros írásai, az író állandó rovatában. Ezt a címet vette elő, és egészen eredeti módon mesélt el benne két kis történetet. Annyira érdekes és élvezetes, hogy néhány részletét ismertetem:

„A húszas évek végén, amikor a Két fogoly című regényem már túl volt a tizedik kiadásán, egy vacsora alatt idősebb hölgy volt az asztalszomszédom.

— Hány évet töltött Tobolszkban? — kérdezte.

— Sohasem jártam Tobolszkban.

Fejmozdulat nélkül, a szeme sarkából nézett rám:

— Ezt velem akarja elhitetni? Én huszonkét évig éltem Tobolszkban. Férjem mint bányamérnök került oda. Ha maga sohasem járt Tobolszkban, honnan tudja, hogy a főutca milyen fával volt burkolva, milyen hangja volt a húzós csengőnek a Licharov-patika ajtaján, és honnan tudhatná, hogy Krukov Igornak hívták a Laszkutiana szálloda kövér igazgatóját. Mi a Licharov-patikával szemben laktunk, és évekig törzsvendégek voltunk a Laszkutianában.

— A magyarázat nagyon egyszerű — feleltem. — Én a regényt 1925 telén a Hotel Berryben írtam, Párizsban. A szegényes hotel olajnyomásos liftje olyan kicsi volt, hogy ha egy férfi s egy nő egyszerre szállt fel, úgy egymáshoz voltak préselve, hogy mire a negyedik emeletre értek, ez már majdnem házasságtörésnek számított. A többi lakó, ha nem is testileg, de lelkileg volt egymáshoz préselve. A lakók nagy százaléka menekült orosz arisztokrata, cári udvaronc vagy egyéb gazdag előkelőség volt, akik mint taxisofőrök, vagy pincérek keresték a kenyerüket, de emberi méltóságukat a francia nyomorban is megőrizték.

Tudták rólam, hogy író vagyok, és a milliónyi magyar hadifogoly szibériai drámájáról írom regényemet. Vacsora után a kis étteremben összetoltuk az asztalokat, papírlappal, ceruzával előttem, én voltam a kérdező, és ők feleltek. Ahogy minden száműzetésben, az egy tájról valók egy utcában, egy hotelben verődnek össze, az én orosz barátaim is valamennyien tobolszkiak voltak, élükön Tobolszk volt kormányzójával, a hegyes szakállú, törékeny Volkonszkij herceggel, akinél elegánsabb férfit nehéz elképzelni, bár ruhája néhol már annyira kopott volt, hogy mikor egyszer egyik barátja azt kérdezte tőle: — Van nálad egy kis tükör? — Volkonszkij a legkomolyabb arccal a könyökét nyújtotta a barátja felé.

Ezek után érthető, hogy a regény meséjét Tobolszkba vezettem. Ők szívesen feleltek minden kérdésemre, jólesett nekik Tobolszk legkisebb részletére emlékezni, hol volt az ortodox templom... melyik volt a legismertebb szálloda és étterem... melyik utcában volt a patika... milyen volt az utca burkolata... És így tovább. Így jutottam a pontos tobolszki adatokhoz. Gyakori vendégünk volt a Hotel Berryben két nagy író: Dimitrij Mereskovszkij és Alekszander Kuprin.

Szomszédnőm felhúzott szemöldökkel hallgatott, nem hitte el a párizsi mesét, pedig Isten látja a lelkemet, hogy minden szavammal igazat mondtam.

(Folytatjuk.)